

Пріхно К.Р., студентка
Рейдало В.С., к. пед. н., старший викладач
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

МЕТАФОРИЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНОГО ТРИЛЕРА ДЖЕНЕВИ РОУЗ «YOU SHOULDN'T HAVE COME HERE»

Питання збереження образності художнього твору при перекладі з англійської мови українською залишається актуальним і дискусійним на сьогоднішній день. Особливої уваги при перекладі вимагають метафори, оскільки важливо зберегти задум автора, його ідею, глибину образів, правильно відтворити художні засоби.

Дослідники зазначають, що «метафоричність - найважливіша риса художнього тексту і що авторська образна метафора є основою створення художнього світу. ... » [3].

Метафоризація, деметафоризація та трансметафоризація – це перекладацькі прийоми (за О. Селівановою) відтворення метафор, що можуть зберегти або посилити експресивне та емоційне навантаження тексту оригіналу в перекладі.

Перекладачі застосовують метафоричні трансформації в художньому перекладі для створення образів, які резонують із культурними та естетичними очікуваннями цільової аудиторії, забезпечуючи більшу еквівалентність та достовірність перекладу [1]. Втрата чи опущення метафори при перекладі художнього тексту призведе до втрати емоційного та культурного забарвлення змісту твору, стилю автора. Власні перекладацькі рішення стосовно відтворення метафоричних образів в українському перекладі, на прикладі твору сучасної американської письменниці, становлять *актуальність* запропонованого дослідження.

Серед сучасних вітчизняних дослідників питаннями передачі метафори в перекладі займалися: І. Брага, І. Бровченко, Н. Гудкова, І. Литвин, О. Селіванова та інші.

Метою нашої розвідки є висвітлення та опис способів передачі метафор у власній версії українського перекладу фрагмента американського трилера Дженеви Роуз «You Should't Have Come Here».

Метафора, за М. Джонсоном і Дж. Лакоффом, це «розуміння однієї концептуальної сфери в термінах іншої». «Виокремлюють дві сфери метафори: донорську і реципієнтну» [2, с. 141].

У власному перекладі фрагмента американського трилера Дженеви Роуз «You Should't Have Come Here» українською мовою ми використали такі метафоричні трансформації: метафоризацію, деметафоризацію, реметафоризацію (або трансметафоризацію).

Метафоризація – заміна прямого значення слова в перекладі його метафоричним синонімом. Така трансформація допомагає зберегти емоційний вплив оригінального тексту, адаптуючи його до культурного контексту цільової аудиторії [4]. Цей прийом використано в реченні: «*The old Mazda2 Hatchback sputtered as I pulled up next to a pump*» // «Моя старенька Mazda2 Hatchback **пухтіла**, під'їжджаючи до заправної колонки». Порівняймо: англ. *sputter* – «to make several quick explosive sounds» [6] // укр. *пухтіти* – «перен., про механізми – випускати пару, відпрацьований газ і т. ін. з характерними звуками» [7]. Для позначення концепту МАШИНА ми використали знак концепту ЛЮДИНА.

Реметафоризація – заміна донорської зони концептуальної метафори еквівалентом, що відображає зміну контексту або культури. Це може створити нові образи, зрозумілі та прийнятні для нової аудиторії [4]. Так, у реченні «*A tumbleweed floated across the road*» // «Перекотиполе **перебігло** через дорогу», – застосовано цей прийом. Порівняймо: англ. *float* – «move or hover slowly and lightly in a liquid or the air» [6] // укр. *перебігати* – «перен., швидко перебиратися через що-небудь, звичайно долаючи перешкоди» [7]. Донорською концептосферою метафори в оригіналі є ТВАРИНА, а в нашому українському перекладі ЛЮДИНА.

Отже, метафора – особлива одиниця перекладу в художньому тексті, що виражає глибину емоцій та образів автора оригіналу, а тому перекладачеві важливо передати не тільки літературний зміст, але й емоційне навантаження, стилістичні особливості та культурні контексти, які можуть відрізнятися між мовами оригіналу і перекладу.

Література:

1. Журавель Т.В., Хайдарі Н.І. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. № 19, Т. 2. 2015. С. 148-150.
2. Литвин І.М. Перекладознавство : навч. посібник. Вид. 6-те, допов. Черкаси : вид. Ю.А. Чабаненко, 2022. 258 с.
3. Чернова Ю.В., Алієва Ф.С. кизи. Особливості перекладу метафор (на прикладі українських перекладів романів Агати Крісті). *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Т. 33 (72). №1, Ч. 2. 2022. С. 125-129.
4. Шолудько Л. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту. URL: <https://www.academia.edu/32480223/>
5. Jeneva Rose. You Should't Have Come Here. Kindle Edition. 2023. 309 p.
6. Oxford Languages. URL: <https://languages.oup.com/>